

Wat je doet maakt je anders

De herfst is een seizoen dat mij altijd weer met de neus op de feiten drukt. Alles verandert. Zeker de afgelopen weken, toen de bomen met één stevige storm van hun bladerdek werden ontdaan en de NS opnieuw moest ontdekken dat soms een beetje abrasieve werking tussen rails en wielen helemaal zo slecht niet is.

Wat er om ons heen gebeurt, heeft invloed op wat we denken en doen. Zo ben ik persoonlijk veranderd door de nauwe samenwerking met onze klant Maltha Glasrecycling. Als je bij Maltha op de fabriek ziet hoe lastig het is om alle soorten vervuiling uit de glasscherven te sorteren, met luchtstroompjes, laserdetectoren, magneten en 'eddy current' apparaten, sta je de volgende keer toch heel anders bij de glasbak. Waar ik vroeger nog wel eens een beetje lukraak de flessen stond weg te mikken, werk ik er nu heel geconcentreerd. Ik haal deksels van potjes en schroefdoppen van flessen, sorteer keurig op kleur in de juiste bak en laat geen jeneverkruikje of Grolsch-dop meer in de glasbak verdwijnen. En ik durf te beweren dat veel lezers van deze nieuwsbrief dat straks óók zo gaan doen.

We hebben weer ons best gedaan u ook dit keer een mooie combinatie van ontspanning, vermaak én nuttige informatie te bieden. Ik wens u veel leesplezier. En wát er ook verandert in de komende jaren, ik vertrouw dat onze samenwerking zo gesmeerd zal blijven lopen als... een treinwiel op een bedje van herfstbladeren.

Ronald Cleijsen

Blootlopers

Alle dieren lopen op blote voeten. Behalve wij. We zijn gewend onze voeten te beschermen tegen de koude, scherpe objecten en viezigheid. Maar onze voeten zijn er eigenlijk voor gemaakt om gewoon bloot de elementen te trotseren.

Een laag eelt beschermt net zo goed als koeienleer of rubber. Tenminste, dat zeggen de mensen die zweren bij barrevoets lopen. Er zijn diverse sites over dit fenomeen, en zo te zien zijn het niet allemaal halve zolen die zich hiermee bezig houden. Iets voor jou? Zie www.therunningbarefoot.com en www.oerlopen.nl

Lang leve de frika(n)del

De populairste snack is de frikandel. Al in 1954 maakte Gerrit de Vries gehaktballen naar eigen recept, die echter volgens de warenwet geen 'gehaktbal' meer mochten heten. Hij besloot het recept te handhaven en alleen de vorm te wijzigen.

Vijf jaar later paste Jan Beckers het product aan tot de frikandel zoals we die nu nog kennen. Een frikandel is gemaakt van 40% kippenvlees,

25% varkensvlees en eventueel 5% paardenvlees. De rest is water, bindmiddelen, kruiden, uien en smaakversterker. Dus er zit zeker géén onduidelijk slachtafval in! Afgezien van de calorieën kun je hem dus zonder schuldgevoel naar binnen schuiven.

Gekke Japanners!

Je kunt zeggen wat je wilt van Aziaten, maar je kunt in ieder geval om ze lachen. Soms doen ze het expres, bijvoorbeeld met de 'shindogu': zogenaamd handige maar uiterst onpraktische uitvindingen, zoals het babykruipzak met ingebouwde dweil. Dingen waarvan je denkt: "Handig!" En direct daarna: "Oh nee, toch niet." Zie tinyurl.com/wivechindogu

Soms ook zijn ze onbedoeld grappig. Bijvoorbeeld als ze Engelse teksten gebruiken omdat ze die 'cool' vinden klinken, maar vertrouwen op Google voor vertalingen. Dan ontstaat een tekst in het 'english'. Vijfhonderd pagina's Chinese en Japanse tekst-missers op www.english.com

Kwakzalvers onder de loep

Mensen in nood hebben al gauw de neiging om naar strohalmen te grijpen. De Nederlandse vereniging tegen kwakzalverij trekt ten strijde tegen onbewezen 'medische' hulpmiddelen en pseudo-wetenschap. Fans van homeopathische middelen, ingestraald Jomandawater en biostabiel armbandjes zullen waarschijnlijk niet meteen van hun geloof vallen na bezoek van de website www.kwakzalverij.nl. Maar voor wie twijfelt over de wetenschappelijke onderbouwing van alternatieve gezondheidsclaims valt er genoeg interessante informatie te vinden.

Fosfor... wie eet het niet?

Er bestaan ontzettend veel natuurlijke en chemische stoffen waar je nooit bij stil staat, maar die wel een belangrijke rol spelen in ons leven. Eén van die stoffen is fosfor. Fosfor en hiervan afgeleide stoffen worden toegepast in medicijnen, bakproducten en andere etenswaren, vaatwastabletten, in de land- en tuinbouw, in smeerolie, als brandvertrager, bij productie van biobrandstof, in elektronica, waterzuivering, oppervlakbehandeling en tandpasta. Kortom, zonder fosfor zou de wereld er anders uit zien.

's Werelds grootste producent van fosfor en derivaten (afgeleide producten) is een klant van Wivé: Thermphos. Een Nederlands bedrijf, voortgekomen uit het Duitse Hoechst. Thermphos heeft vestigingen in Europa, Azië en Noord- en Zuid-Amerika. In Nederland staat het hoofdkantoor met daarnaast ook de belangrijkste productielocatie. In Vlissingen wordt fosfaat per zeeschip aangeleverd en ter plekke verwerkt tot grondstoffen voor vele sectoren.

Een kijkje in de keuken

Het proces van Thermphos kent veel verplaatsingen van grondstoffen, in de vorm van poeder en meegbakken in pellets. Fosfaaterts, fosfor en afgeleide producten ondergaan bewerkingen als verblazen, drogen, malen, bakken en pompen. Hierbij treedt onherroepelijk slijtage op. Wivé werkt al jaren samen met Thermphos aan het verduurzamen van transportpijpen, opvangbakken en andere productiemiddelen. Het leek ons interessant om eens een blik in de keuken van Thermphos te werpen. Daartoe spraken we met Marco Lijnse, al 33 jaar werkzaam bij Thermphos, waarvan de laatste twee jaar als werkvoorbereider en planner. Marco legde ons uit hoe het productieproces in elkaar zit:

De productie van fosfor

Marco: "De grondstof voor fosfor is fosfaaterts. Dit wordt in zeeschepen als bulk aangevoerd uit onder meer Jordanië, Syrië, Rusland en Marokko. Aan het begin van het proces vermalen we de fosfaat tot een fijner poeder. Dit kunnen we niet zomaar verwerken, daarom maken we er eerst pellets (balletjes) van door het te mengen met klei. Deze klei/fosfaat-pellets gaan samen met cokes en grint de oven in. Door de hitte verdampt de fosfor uit de pellets. We laten de damp neerslaan tot een vaste stof: zuivere fosfor. Dit is een licht ontvlambaar goedje, want al bij

27 graden Celsius ontbrandt het spontaan. Daarom bewaren we de zuivere fosfor altijd onder water.

Bijproducten van het bakproces in de oven zijn fosforovengas en vloeibaar ijzer. Het gas vangen we op en gebruiken we om weer andere processen in de fabriek mee aan te drijven. Het ijzer verkopen we aan de hoogovens. De resterende steenslakken worden gebruikt in de wegen- en dijkenbouw."

De rol van Wivé

Natuurlijk zijn we ook nieuwsgierig naar de bijdragen die Wivé levert. Ook daarover kan Marco Lijnse een en ander vertellen: "De producten van Wivé vinden we terug in verschillende processen. Bijvoorbeeld bij de landing van cokes uit de bunker, waar Kalocer matten de ergste klappen opvangen. Na het malen van het fosfaat in kogelmolens, wordt het afgezogen via cyclonen. De lichte deeltjes verplaatsen zich dan met enorme snelheid door de leidingen, die met name in de bochten snel slijten. Abresist knikstukken en buizen verlengen op die plekken de levensduur van de installatie. De cyclonen zelf hebben eveneens sterk te lijden van de schurende stofdeeltjes. Hier kunnen basalt stenen of tegeltjes uitkomst bieden."

Wat betreft de samenwerking met Wivé heeft Marco Lijnse niets dan lof. Kenmerkend is volgens hem vooral het feit dat er eigenlijk niks bijzonders te signaleren valt. Marco: "Wivé reageert snel op vragen, komt met de juiste adviezen en helpt de installatie optimaal houden. De fabriek dateert al van 1968, dus er moet wel eens iets gerepareerd worden. Wivé staat dan steeds klaar, en omdat ze met eigen mensen werken, kun je vertrouwen op hun deskundigheid." Kortom, als het aan Lijnse ligt, zit er nog allerm minst slijtage in de relatie met Wivé.

Er is leven na de glasbak!

Hierbij beloven wij plechtig dat we nooit, maar dan ook nooit meer iets anders in de glasbak zullen gooien dan glas. Bovendien gaan we perfect sorteren op kleur. We spraken namelijk met Alie Middelkoop, plant manager van Maltha glasrecycling in Emmen. En voor haar is vervuiling van de glasbak een dagelijkse zorg. Want inderdaad, al het glas uit de glasbak wordt écht op kleur gesorteerd en hergebruikt. En dat is een zeer ingewikkeld en duur proces. Lees verder!

Alie Middelkoop: *“Je wilt niet weten wat mensen allemaal in de glasbak gooien. Het ergste voor ons is KSP: keramiek, steen en porselein. Kopjes en schoteltjes, jeneverkruikjes, bouwpuin, dat soort dingen. De glasfabrieken smelten het glas op ongeveer 1500°, en dan smelt KSP niet. Als er kleine korreltjes of scherfjes in het glas blijven zitten, kan dat funest zijn voor de processen van onze klant, de glasfabriek. Daar wordt glas namelijk omgesmolten tot het vloeibaar is en tot staven geperst,*

waar dan in de machine razendsnel stukjes van worden afgeknipt, telkens precies genoeg glas om er één potje of fles van te maken. Zit er een verontreiniging in het glas, bijvoorbeeld een steentje, dan blokkeert het knipmes en loopt de machine vast. Maar er blijft wél glas uit de oven komen. Dat zet je niet zomaar uit. Dus je kunt je voostellen wat een schade er dan ontstaat. Wij als leverancier van de grondstof gerecycled glas moeten er dus voor zorgen dat er absoluut echt helemaal geen enkel korreltje KSP meer in zit. Regelmatig komt iemand van de klant bij ons om dat met een steekproef te controleren. De norm is... let op: maximaal 25 gram per 1.000 ton. Dat is dus het gewicht van één kiezelsteentje per miljoen kilo glas!”

Indrukwekkend, inderdaad. Wij beloven met rode neusjes (van schaamte!) onze lege jeneverkruiken nooit meer in de glasbak te gooien. Maar nu willen we natuurlijk ook weten hoe je zo iets dan uitsorteert, tussen al die scherven. Hoe gaat het proces in zijn werk? Alie vertelt enthousiast:

“We verwerken 75.000 ton glas per jaar. De scherven komen binnen in vrachtwagens met compartimenten voor wit en gekleurd glas en worden gestort op aparte stapels. En dan hebben we nog een berg ‘bont’ afkomstig

uit o.a. de horeca. Op het terrein is 24 uur per dag een shovel bezig het glas vanaf die stapels in een bunker te storten. Dan gaat het eerst langs de voorsorteer. Dat is handwerk. Twee dames aan een lopende band die het grofste vuil er uit halen: keramiek, bakstenen, plastic zakken, papier, kleding... dat moet er allemaal uit.

Dan gaat het glas verder de fabriek in. Een hamerbreker maakt er kleinere stukken van en op twee plekken zit een magneet die al het ijzerhoudende afval er uit vist. Plus een 'eddy current'-apparaat dat met een soort elektromagnetisch veld andere metalen er uit kan 'stoten'. Daarachter scheidt een grote zeef de grotere en kleinere stukken. En oh ja, tussendoor is er op drie plekken een cycloon: een grote stofzuiger voor het verwijderen van los, licht materiaal.

Zoals ik al zei is het belangrijk om alle keramiek en steen er uit te halen. Dat gebeurt met een laser die KSP-materiaal detecteert, dat er vervolgens met ventielen uitgeschoten wordt. Daarna schijnt een spectrummachine licht door het glas om verschillende kleuren en soorten te detecteren en te scheiden. Vuurvast glas bijvoorbeeld, want dat smelt niet. En voor kleurloos glas moet ook het groen, bruin en blauw er uit. Volgens de specificaties van de klant moet basismateriaal voor kleurloos glas bijvoorbeeld minimaal 98,8% wit (kleurloos) zijn."

Het is duidelijk, Maltha Glasrecycling past technologisch hoogwaardige processen toe bij de recycling van glas. Een groot contrast met de tijd dat de grondlegger, Johan Bernard Maltha, in Schiedam met paard en wagen jeneverflessen vervoerde van en naar de stokerijen en de glasfabriek. Dat was al in 1921. Welbeschouwd is Maltha daarmee een van de oudste recycling-bedrijven ter wereld! Wij zijn overigens nieuwsgierig wat er met al het uitgesorteerde restmateriaal gebeurt.

Alie Middelkoop: "Eigenlijk wordt alles gerecycled. IJzer en andere metalen gaan naar een schrootbedrijf, aluminium wordt apart afgevoerd en hergebruikt, cycloonafval (uit de stofzuigers) naar een verbrandingsoven in Duitsland. Keramiek en steen gaat naar het verwerkingsbedrijf naast onze eigen fabriek. We zijn nu aan het onderzoeken of we kurk kunnen scheiden. Dat is een waardevol materiaal, dat goed hergebruikt kan worden.

We vinden naast een hoop rommel soms ook waardevolle persoonlijke spullen in de glasbak. Zoals portemonnees en handtassen, afkomstig van diefstal. Zonder geld, maar vaak wel met alle identiteitspapieren er nog in. Die gaan in een krat naar de politie. Soms bellen mensen ons op, heeft bijvoorbeeld een kind zijn schoentjes in de bak gegooid en of wij die terug kunnen bezorgen. Helaas kunnen we daar niet aan beginnen, gezien onze volumes. Eén keer hebben we zelfs een pistool gevonden dat iemand kennelijk snel even kwijt wilde. Dat hebben we maar netjes aan de politie gegeven."

Nog één keer... wat mag er in de glasbak?

"In Nederland wordt het meeste glas hergebruikt. Er loopt nu een campagne om te zorgen dat mensen het glas zorgvuldiger aanleveren. Eigenlijk is het simpel. De vuistregel is: alleen als je er doorheen kunt kijken, mag het in de glasbak. Behalve vuurvaste schalen en dergelijke. Als je je daar aan houdt, maak je ons erg blij."

GLAS!

Zin in een nostalgisch moment? Bekijk Bert Haanstra's Oscarwinnende documentaire 'Glas' (1958) op YouTube: <http://tinyurl.com/wiveglas>

Glas is een zeer hard materiaal. De verwerking is dan ook letterlijk en figuurlijk een slijtageslag. Dat begint al buiten, waar Wivé de laadbak van de shovel voorziet van slijtvaste Hx messen. In de laadbak zelf kan ook VVP ingezet gaan worden wanneer deze in de rug erg begint te slijten. De hamerbrekers kennen slijtage door slagbelasting. Daar kiezen we voor gietstaal W72. Op de vele transportbanden worden schrapers ingezet met zeer goede eigenschappen en uiterst slijtvaste bladen. Wivé zorgt verder voor bekleding van de leidingen die de verontreinigingen uit het materiaal zuigen. De afzuigleidingen, afzuigkappen en de conus van de cycloon, die naast los materiaal ook veel kleine glassplinterpjes te verwerken krijgen zijn erg aan slijtage onderhevig. Daarom worden deze ook uitgevoerd met VVP platen. En ook de opvangbak voor restafval is bekleed met VVP platen. Verder levert Wivé los slijtagebestendig plaatmateriaal, dat Maltha zelf op maat snijdt voor de bekleding van oppervlakken waar glas tegen aan 'ketst'. Een en ander steeds in nauw overleg met onze adviseur, die probeert minstens een keer per maand langs te komen om een vinger aan de pols te houden.

Het is pas stuk als hij zegt dat het stuk is!

Ferrie Hak, MTS'er Wtb, 50 jaar, woont in Nunspeet, is 26 jaar getrouwd en heeft een zoon van bijna 16. Hij kreeg na een lange ziekteperiode hier weer de kans om aan de slag te gaan en is technisch medewerker binnendienst. Hieronder enkele vragen, plus de antwoorden van Ferrie:

Wat is je grootste succes bij Wivé?

Een positieve bijdrage kunnen leveren op het technische vlak.

Welk onderdeel van je werk vind je het leukst om te doen?

Alle nieuwe uitdagingen die weer een onbekende factor hebben. Meegaan op locatie werkt ook weer verruimend.

Wat doe je over tien jaar en waar?

Ben ik nog steeds bij Wivé

Wat is je hobby?

Ik heb veel verschillende hobbies: mijn oude auto's (Volvo Amazon, Toyota Corolla), tuin, vijver en sauna... en ik heb al vanaf mijn 12e een aquarium.

Vertel er eens iets meer over?

Toen de auto die we hadden voor de zoveelste keer aan de computer moest, voelde ik me redelijk machteloos, zeker toen ik de rekening kreeg! Toen heb ik gekozen voor de Volvo. Die heeft een degelijke techniek met veel ingebouwde veiligheidszaken zonder al die elektronica, zodat ik er goed mee uit de voeten kan. Ik heb hem al 15 jaar en heb ieder boutje en moertje al eens vast gehad! Zo ook de oude Toyota, de enige nog in Nederland. Helaas heeft de roestduivel nu grip op hem gekregen, en dat is nou net niet mijn ding!

Wat betreft mijn aquarium, dat meet 180 x 65 x 65 cm: een redelijke badkuip. Daar ben ik al 38 jaar vallend en weer opstaan

mee bezig, dat is mijn rustpunt in de kamer. Altijd weer beweging... en zonder reclame tussendoor!

Heb je nog een grote droom?

Mijn eigen discusvissen vangen in de Amazone (de rivier, niet de auto).

Noem eens iets dat nooit zal slijten?

Ik heb zelf nogal last van slijtage, hiervoor heeft Wivé helaas geen oplossing, maar wat zeker niet zal slijten is mijn affiniteit met techniek.

Wat is je favoriete vakantieoord?

We gaan de laatste jaren met de Volvo en de caravan naar Zuid-Frankrijk en tot nu toe hebben we iedere keer weer een nieuw stukje ontdekt. Belangrijk vind ik ook het mooie weer en een lekkere temperatuur.

Wat is je lievelingskleur?

Ik hou van contrasten en dan vind ik geel en zwart de beste kleuren, een enkele kleur kan ik niet benoemen, alhoewel Volvo rood ook erg mooi is.

Wat zou jij nooit doen?

Op grote hoogtes werken. Ik heb hoogtevrees!

Welke stad wil je ooit nog bezoeken?

Iedere stad heeft wel iets, maar een oude Inca stad, zoals Machu Picchu lijkt mij heel indrukwekkend.

Als ze ooit een standbeeld voor je oprichten, wat moet daar onder staan?

"Het is pas stuk als hij zegt dat het stuk is!" Er wordt tegenwoordig namelijk te gauw afscheid genomen van dingen die nog prima te repareren zijn. Dat is ook een soort hobby van mij.

Lang leve de bidders van Elburg! Feestelijke opening van Museum Botterwerf

Overall in Nederland zetten vrijwilligers zich in voor het behoud van het cultureel erfgoed. Een zeer actieve club is de Botterstichting in Elburg. De vrijwilligers van deze stichting proberen zo veel mogelijk authentieke bidders te restaureren en in de vaart te houden. Op 9 september 2010 beleefde de stichting een hoogtijdag met de opening van het nieuwe Museum Botterwerf door Prinses Margriet.

Jarenlang werkten de vrijwilligers in een tweetal oude loodsen aan restauratie en onderhoud. Ze verzamelden zich daar – velen elk vrij uurtje – voor overleg en koffie, veel koffie. En al leven er wel wat nostalgische gevoelens over de ‘ouderwetse’ werkomstandigheden, iedereen is nu toch ontzettend blij met het nieuwe museum. In de professionele, comfortabele werkplaats kunnen maar liefst drie bidders tegelijk gerestaureerd worden, terwijl bezoekers van het museum de werkzaamheden van nabij kunnen volgen! Dit komt de betrokkenheid van het publiek bij het noeste werk van de vrijwilligers zeker ten goede. Het nieuwe Museum Botterwerf staat aan de havenkom van Elburg, op de plek van de voormalige scheepswerf van de firma Balk. Naast de overdekte werf met het onderhanden restauratiewerk is er ook een sfeervolle expositie waar de bezoeker kennis maakt met diverse oude ambachten, zoals het maken van rondhout en het breeuwen van naden en kieren in de romp. Enthousiaste gidsen doen het verleden herleven en bieden de bezoekers een duidelijk beeld van het vele werk dat in een botter gaat zitten. Dit doen zij onder meer aan de hand van de oude EB 29, die in de werkloods wacht op een complete restauratie.

De beelden in de expositieruimte laten zien hoe Henk Hulst en Hans van den Pol vijftig jaar geleden met de aanschaf van de EB24 aan de basis stonden van de Stichting tot Behoud van Elburger Bidders. Een stichting die uitgroeide tot een professionele organisatie met 9 bestuursleden en ruim 170 vrijwilligers, allemaal met een onblusbare passie voor de bidders van Elburg!

Wivé sponsort mee

Wivé Techniek is sponsor en lid van het ‘bottergenootschap’. Wij zijn ontzettend trots op wat de stichting bereikt heeft, mede dank zij de enorme betrokkenheid en inzet van alle Elburgers en het bedrijfsleven in de regio. Meer informatie op www.bidderselburg.nl. De bidders zijn ook te boeken voor (bedrijfs)uitjes, via info@VVVelburg.nl.

Foto's: Willy aan 't Goor

Relatiedag wordt slijtageslag!

Afgeknepen door Olympisch Kampioen

In 1996 behaalde Bart Brentjens de gouden medaille in Atlanta. En op 18 juni 2010 nam hij een twintigtal van onze meer sportieve relaties en medewerkers mee voor de eerste Wivé Mountainbikeclinic in de Loonse en Drunense Duinen. Dat werd een ware slijtageslag.

In totaal werden circa 35 kilometer afgelegd, grotendeels door mul zand. Met name de minder ervaren rijders hadden het daar erg moeilijk mee, al kregen ze natuurlijk de nodige technische tips van de Olympisch kampioen. Die had al gauw door dat de meeste deelnemers voldoende conditie hadden om stevig getest te worden. Hij zette een tandje bij en laste allerlei oefeningen en wedstrijdjes in om het kaf van het koren te scheiden.

Letterlijk en figuurlijk hoogtepunt was de afvalrace tegen een steile helling op (en aan de andere kant er weer af). Bijna ondoenlijk bleek de opgave om 100 meter door mul zand te ploeteren. Slechts enkele deelnemers konden het Bart nadoen. Hoewel – geheel volgens de Olympische gedachte – meedoen belangrijker was dan winnen, eindigde de dag toch met een heuse prijsuitreiking. Alle deelnemers kreeg een prijs(je), als aandenken van een ontzettend leuke en even vermoeiende Wivé-relatiedag.

De meester relaxt.

Een wachten op de achterblijvers.

De gelukkige winnaar van de clinic Mario Martens krijgt de hoofdprijs uitgereikt door Bart Brentjens.

WIVÉ NIEUWSBRIEF IS EEN UITGAVE VAN:

Postbus 163, 8070 AD Nunspeet | Voltweg 2, 8071 CZ Nunspeet
Telefoon (31) (0)341 25 17 44 | Fax (31) (0)341 25 27 74
info@wive-techniek.nl | www.wive-techniek.nl

REDACTIE: Ronald Cleijns, Gregor Hakkenberg
ONTWERP: reclamebureau ONyVA **DRUKWERK:** Drukkerij Brügemann